

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

ต่างคนต่างมีธรรมแล้วจะสงบร่มเย็น

สรูปทองคำและดอลลาร์ เมื่อวานนี้ ทองคำได้ ๕ บาท ตอนเย็นมาอีก ๑๐ บาท รวมเป็น ๑๕ บาท ดอลลาร์ ๑๔๐ ดอลลาร์ กฐินเงินสดได้ ๓๐ กอง ทองคำไม่ได้ กฐินทองคำ ๘๘,๐๐๐ กอง ทองคำได้แล้ว ๑๐๙ กอง เท่ากับน้ำหนัก ๒๗ บาท ๑ สลึง เงินสดได้แล้ว ๑,๘๘๔ กอง เท่ากับเงิน ๓,๐๑๔,๕๐๐ บาท รวมกฐินทองคำและเงินสดได้ ๑,๙๖๓ กอง ยังขาดอยู่อีก ๘๒,๐๓๗ กอง

บ้านเมืองของเราและตัวของเราแต่ละคน ๆ ที่จะมีความสงบร่มเย็น มีความแคล้วคลาดปลอดภัย มีใจเย็นสงบสุข ต้องมีธรรมเป็นเครื่องกำกับใจของเราตัวของเรา แล้วกระจายออกไปหาส่วนรวม ให้ต่างคนต่างมีธรรมภายในใจ คำว่ามีธรรม ขึ้นต้นก็สติธรรม ให้มีความระลึกตัวในการเคลื่อนไหวของตัวเป็นยังงี้ ๆ นี้เรียกว่าธรรม พอตั้งสติลงปั๊บ ความรู้สึกจะมีอยู่รอบตัว ที่นี้ปัญญามาไขก๊อก สติที่รวมตัวอยู่แล้วก็กระจายไปทางด้านปัญญา โดยมีสติควบคุมเป็นแขนง ๆ ของปัญญาไป นี้เรียกว่ามีธรรมประจำตัวประจำใจ ความเคลื่อนไหวไปมาอะไรนี้ จะบ่งบอกอยู่ในสติที่ไขก๊อกมาแล้วกระจายเป็นปัญญา

ปัญญานี้เป็นตาข่าย มันจะมาผ่านตาข่ายของปัญญาให้ได้พิจารณาผิดถูกชั่วดี ๆ นี้เรียกว่าตาข่ายของปัญญาให้ระลึกชั่วดี มันจะรู้ได้ทันทีอะไรผิดถูกชั่วดี แล้วมันจะแยกตัว ๆ ออกไปจากสิ่งที่เป็นภัย แล้วก้าวเดินตามช่องตามทางที่เป็นคุณไปเรื่อย ๆ ประจำตัว ๆ นี้เรียกว่ามีธรรมประจำตัว แล้วมีความแคล้วคลาดปลอดภัยสงบร่มเย็น ในครอบครัวของเราก็ต้องถือพ่อแม่บ้านแม่บ้านเป็นสำคัญ ลูกมีตั้งแต่จะตามรอยพ่อแม่ เพราะพ่อแม่เป็นบุพพจารย์ เป็นผู้พร่ำสอนก่อนอื่นก่อนใครทั้งนั้น ตั้งแต่การเลี้ยงดูมา แล้วพร่ำสอนมาเป็นหลักธรรมชาติ ครอบครัวหนึ่ง ๆ พ่อกับแม่นั้นแลเป็นกระดานดำอันใหญ่โต เด็กจะได้อ่านทุกวี่ทุกวัน จากนั้นก็ผู้เกี่ยวข้องเลี้ยงดูเด็ก ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กในครอบครัว ก็ให้ต่างคนต่างมีข้อสังเกตสอดรู้ตัวเองด้วยความมีธรรมในใจ ตามชั้นภูมิของวัยเป็นลำดับลำดับไป

ที่นี้เด็กก็จะได้รับความรู้จากพ่อแม่ไปปฏิบัติตนเองทุกครอบครัว ถ้าเรามีความสนใจต่อธรรมอย่างนี้ด้วยกัน เช่นเดียวกับเราสนใจกับกิเลสมาตั้งเดิมแล้ว เราจะเห็นฤทธิ์ของอรรถของธรรมปราบกิเลส คือความร่มร้อนอุ่นในครอบครัวและตัวของเราลงเป็นลำดับ ๆ กลายเป็นความสงบสุขร่มเย็นขึ้นมา นี่ท่านเรียกว่าธรรม ให้พา

กันจำเอาไว้ เช่นอย่างงานการบุญการกุศลนี้ก็ออกมาจากจิตใจ การบุญการกุศลนี้เกี่ยวข้องกับทางด้านวัตถุ คือมนุษย์เราอยู่ร่วมกัน ต้องปรับปรุงความรู้สึกคือจิตใจของแต่ละคน ๆ เข้าหากัน ไม่ถือรั้นอย่างเดียว ทิฐิमानะ เยอหยิ่งจองหองพองตัวด้วยความรู้วิชาฐานะหรือชาติชั้นวรรณะ นี่เป็นเครื่องกระทบกระเทือนกัน ให้ระมัดระวังอย่านำมาใช้ให้นำแต่เหตุแต่ผลที่จะปฏิบัติคนให้ดีทั่วหน้ากันมาใช้ นี่เป็นมหามงคลแก่ชาติไทยของเรา

เพราะต่างคนต่างคิดเพื่อตัวเองและก็เพื่อชาติของตัวเอง อยู่ในกรอบแห่งความให้อภัยซึ่งกันและกัน เห็นใจกัน มนุษย์แต่ละราย ๆ แม้แต่สัตว์เลี้ยงอยู่ในบ้านของเรา เขาก็ดูกิริยาอาการของเจ้าของเหมือนกัน ถ้าเจ้าของวู่วามเขี้ยวตีเขา เขารู้สึกไม่สบายใจจิตใจเหี่ยวท้อเหมือนกัน เราดูซิหมาเราพอถูกเขี้ยวนี้วิ่งเข้าไปหลบซ่อนอยู่ใต้เตียง เขาไม่ออกมาเพ่นพ่าน จิตใจเขาจะมีระมัดระวังตามฐานะของสัตว์ กิริยาที่แสดงออกต่อกันจึงเป็นของสำคัญ

ถ้าเราต่างคนต่างมีความสนใจในธรรมที่เลิศเลอมาดั้งเดิมแล้ว จะสงบฟื้นฟูที่เราเคยนับถือมันมาอย่างฝังใจ โดยไม่มีคำประกาศอะไรแหละ เราถือพุทธนี่ยังมีประกาศบ้างไม่ประกาศบ้างว่าถือพุทธศาสนา เรียกว่าถวายตัวเป็นพุทธมามกะ ถือพระพุทธเจ้าเป็นสมบัตินั่นค่าของเรา เรามักประกาศกันอยู่ทั่ว ๆ ไป แต่เรื่องที่ฝังใจเป็นภัยอยู่ในใจของเรานั้นไม่มีใครคิดนะ นี่ละตัวภัยที่แทรกและทำลายศาสนาในตัวของเราเองให้เสียไปในเราทั้งคน คืออันนี้เอง โลกไม่ได้มองเห็น โลกไม่ได้ดู

คราวนี้เป็นคราวที่หลวงตามานำพี่น้องทั้งหลาย จึงเปิดออกให้รู้เรื่องราว การที่จะเปิดออกนี้เราก็ก็น่าไปเปิดพระไตรปิฎกของพระพุทธเจ้า ที่บรรดาท่านผู้มีความเห็นการณ์ไกลท่านจดจารึกออกมา ให้บรรดาลูกเต้าหลานเหลนได้สืบทอดมา เราก็อ่านตามพระไตรปิฎกนี้แหละมา เรื่องราวจึงค่อยกระจายออกมาถึงดีถึงชั่วเรื่องอรรถเรื่องธรรมเรื่องกิลเลสคือสิ่งเป็นภัยก็อยู่ในพระไตรปิฎกนั้น ท่านตำหนิเอาไว้ ๆ เป็นชั้น ๆ ของภัยทางธรรมเครื่องลบล้างสิ่งเหล่านี้ท่านก็บอกไว้เป็นชั้น ๆ ของธรรมเหมือนกัน ธรรมเครื่องลบล้างหรือชะล้างสิ่งเลวร้ายทั้งหลายที่อยู่ในตัวของมนุษย์และสัตว์นั้นแหละ แต่สัตว์ไม่ค่อยรู้เรื่องราว จึงทำไปตามประสาที่ไม่มีใครถือสิทธิ์ถือสา จะไปได้รับความทุกข์ความลำบากก็ไม่มีใครวิพากษ์วิจารณ์กันเหมือนมนุษย์ มนุษย์เรามีธรรมจึงต้องนำสิ่งเหล่านี้มาพิจารณา นี่ก็เรียนเข้าไปในพระไตรปิฎก เรียนออกมา ๆ แต่เจตนาที่รู้สึกว่าจะไม่ใช่ชมเจ้าของ มีเจตนาตีมาตั้งแต่เริ่มอ่านประวัติของพระพุทธเจ้า

เบื้องต้นไม่รู้เรื่องราวแหละ ไปบวชก็บวชอย่างนั้นแหละ ท่านว่าให้ทำยังไง ๆ ก็ว่าอย่างนั้น ที่นี้มันมีนิทานแทรกเข้ามาแต่เราไม่พูด มันจะลืมนเรื่องราวที่จะพูดต่อไป

ถ้ามีนิทานแทรกเข้ามาที่ลืมนี่ไปเลยนะ นี่เดี๋ยวนี้มันก็จะเริ่มลืมนี่แล้ว มันเร็วนะความลืมนี่เดี๋ยวนี้ ค่อยอ่านอันนี้เข้าไป ค่อยซึมซาบเข้าไป ๆ เจตนาหรือความรู้สึกของจิตใจนี่ค่อยหมุนเข้าสู่ธรรมเรื่อย ๆ นี่ละที่ว่าการศึกษาเล่าเรียน การอบรมในทางที่ถูกที่ดีเป็นสิริมงคลแก่เราอย่างนี้ เหมือนเราไปศึกษาในทางชั่วมันก็เป็นมหากภัยต่อเราเป็นลำดับไป เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นท่านจึงให้หมุนเข้าหาคุณ หาทุกข์หาภัยที่ชำระโรค มันเต็มอยู่ทุกคนนั้นแหละโรค ให้สะอาดแสงหาภัย อย่ากินตั้งแต่ของแสงนัย ของแสงคือเรื่องความผิดความพลาดนั้นแหละ สัมผัสไว้ด้วยกันทุกคน ๆ ไม่มีใครสำนึกคิดถึงเลยว่ามันเป็นภัย

ทีนี้เวลาเราได้อ่านหรืออ่านธรรมศึกษาเล่าเรียนไป ก็ค่อยเริ่มรู้สึกอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จนมีความสนใจหนักแน่นในมรรคในผลเข้าไปเรื่อย ๆ ขึ้นมา อ่านไปเท่าไรก็ยิ่งเห็นชัดเจน ธรรมพระพุทธรเจ้าลงตลอด ๆ ท่านว่าตรงไหนที่เราผิดมาแล้วนี่ สะดุดเจ้าของ อันนี้เราเคยผิดมาแล้ว ๆ ๆ คำว่าเคยผิดมาแล้วเราจะพยายามแก้เรา ความหมายว่าอย่างนั้นนะ ก็เรื่อยมา จนได้ออกปฏิบัติที่นี่คั่นละเรื่องราว คั่นกิเลส ท่านสอนกิเลสอยู่ที่ไหน อย่างพ่อแม่ครูอาจารย์มัน เป็นต้น ที่ประกาศข้างขึ้นมา เราไม่อยากจะพูดว่าท่านเอาเรดาร์จับไว้ละ ว่าท่านเอาเรดาร์จับไว้เลยว้างั้นเถอะ พอเราเข้าไปดวงนี้ออกมาทันทีเลย ไม่ทราบเป็นอะไร หรือจะเป็นเทวดาทัดเข้าไปบุกท่านก็ไม่ทราบ ลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลายเข้าไปท่านก็ไม่ค่อยอะไรนัก เราเข้าไปนี่ดวงทันทีเลย ไม่ว่าจะอะไรหลวงปู่มันกับเรานี้จะไม่อ่อนข้อนะ ถ้าเกี่ยวกับบรรดากับธรรม

แม้ที่สุดคุยกันธรรมดานี้เป็นฐานะพอกับลูกนะ คือความรักความสนิทสนมกลมกลืนความเทิดทูนของเราสุดหัวใจทุกอย่าง อยู่กับท่านหมด เวลาท่านคุยออกมาก็รับกันได้เป็นความเมตตาของท่าน นี่คุยกันธรรมดาเหมือนพอกับลูกคุยกัน พอหมุนทางด้านธรรมะนี้ดวงทันทีเลยทุกครั้ง หลวงปู่มันกับเราไม่มีอ่อนข้อ ถ้าเกี่ยวกับเรื่องบรรดเรื่องธรรมแล้วดวงออกมาทันที นี่ละที่ไปได้ความสะอาดใจอย่างถึงใจออกมา ไปก็ชี้เลยทีเดียว เราไม่ลืมนะ ท่านมาอะไร ท่านมาหามรรคผลนิพพานหรือ ขึ้นเลยนะ ท่านมาหาอะไร ต้นไม้ภูเขาไม้ไช่มรรคผลนิพพาน ไม่ใช่กิเลส แน่ขึ้นเลยนะ จากนั้นก็กระจายออกไปทั่วโลกดินแดน ไม่ใช่มรรคผลนิพพาน ไม่ใช่กิเลส เรียกว่าไม่ใช่กิเลสไม่ใช่ธรรมย้อนเข้ามา ๆ กิเลสแต่ธรรมแท้อยู่ในใจว่าอย่างนี้นะ ไม่ได้อยู่สถานที่นั้น ที่นั้นเขาไม่ได้เป็นบรรดเป็นธรรมเป็นกิเลสตัณหา มันเป็นขึ้นที่หัวใจของเราที่แหละ ให้ดูตรงนี้นะ ใส่เปรี้ยง ๆ

ก็คนหนึ่งตั้งใจไปศึกษาอย่างเต็มหัวใจว้างั้นเถอะ พูดคำไหนมันก็เข้าดวง ๆ ๆ เอาให้หนัก ขึ้นเลยเทียว จิตตภาวนาเป็นสำคัญที่จะบุกเบิกเพิกถอนสิ่งที่เป็นภัยและ

เป็นคุณขึ้นมาให้เห็นประจักษ์ใจ สำคัญคำนี้ะ มันจะบุกเบิกเพิกถอนขึ้นมาจากจิตตภาวนา ท่านขึ้นจิตตภาวนาอะ ไม่ขึ้นที่อื่น เอาให้หนักว้างั้นเลย จากนั้นพอเวลาท่านเอาเต็มเหนี่ยวแล้วก็ท่านก็มีลักษณะปลอบโยนนิดหน่อย เราไม่ลืม เรียกว่าเต็มเหนี่ยวแล้วถึงใจเราทุกอย่างแล้ว

แล้วท่านก็ปลอบโยนนิดหนึ่ง นี่ท่านมหาก็นับว่าเรียนมาพอสมควรจนได้เป็นมหา แต่อย่าว่าผมประมาทธรรมของพระพุทธเจ้านะ เวลานี้ธรรมที่ท่านเรียนมามากน้อยยังไม่เป็นประโยชน์ ให้ท่านยกบูชาไว้เสียก่อน ให้ท่านหมუნเข้าทางภาคปฏิบัติให้หนักแน่น เฉพาะจิตตภาวนาสำคัญมากทีเดียว ในระยะนี้ไม่อยากให้ท่านไปเกี่ยวข้องกับปริยัติที่ท่านเรียนมามากน้อย เพราะตามนิสัยของผู้เคยศึกษามา พอภาคปฏิบัติไปช่องไหน ๆ มันจะวิ่งไปคิดไปเทียบไปเคียงกับปริยัติที่เรียนมาถูกหรือผิด ๆ อะไรเหล่านี้จะทำให้ล่าช้า ให้เป็นความกังวล เวลานี้ให้ท่านพักไว้ทั้งหมด ที่ท่านเรียนมามากน้อยให้ท่านหมุนใจในภาคปฏิบัติ เอาจิตตภาวนา เวลานี้ไม่ต้องการอะไร ทางปริยัติยกไว้เรียนมาแล้วไม่สูญหายไปไหนอยู่กับเรานั้นแหละ แต่เวลานี้เราจะเอาภาคความจริงขึ้นเป็นสักขีพยานกันกับปริยัติที่เราเรียนมาให้เป็นที่แน่ใจ ทางด้านจิตตภาวนาอะ

เอ้า ทำไงจิตจะสงบเอาจงให้แน่นวะ ทำให้จิตสงบในภาคพื้นเสียก่อน อย่าไปเกี่ยวข้องกับปริยัติที่เรียนมามากน้อย มันจะเป็นข้าศึกคือมาเตะมาถีบมายันกัน ระหว่างความสงสัยกับสิ่งที่เราหาความจริง มันจะไม่ได้ความ ท่านก็เรียนมาพอสมควร นี่ละที่ว่าอย่าว่าผมประมาทนะ ให้พักปริยัติไว้เสียก่อน ให้หมุนเข้าทางนี้ ทีนี้ต่อไปเมื่อภาคปฏิบัติเกิดผลขึ้นมาแล้ว เรื่องปริยัติกับปฏิบัตินั้นเอาไว้ไม่อยู่ นี่เราก็ก็นั่งนะ มันจะวิ่งถึงกันเลยท่านว่า ภาคปฏิบัติรู้ยังงั้นยังงั้นมันจะวิ่งใส่ปริยัติเอามาเป็นสักขีพยานทดสอบซึ่งกันและกันไปโดยลำดับลำดับ เมื่อถึงภาคปริยัติจะเกิดประโยชน์กับภาคปฏิบัติบวกกันแล้วจะเป็นอย่างนี้ แต่เวลานี้ยังไม่จำเป็นทางภาคปริยัติ นำเข้ามาทีละเคล้ากันแล้วก็เป็นอุปสรรคต่อการดำเนิน เกิดข้อข้องใจสงสัย ก้าวเดินไม่ได้สะดวก ท่านว่าอย่างนี้ะ เราก็ก็นั่งไม่ลืม ๆ

ให้เห็นหนักทางด้านจิตตภาวนา เมื่อจิตมีหลักมีเกณฑ์เข้าไปโดยลำดับ ๆ จนกระทั่งถึงขั้นปัญญาแล้วระหว่างปริยัติกับปฏิบัติจะวิ่งประสานกันเลยทีเดียวเอาไว้ไม่อยู่ นี่สำคัญเอาไว้ไม่อยู่ เป็นจริง ๆ พอถึงขั้นมันรู้แล้วมันใส่กันจริง ๆ โอ้ย ยอมรับหมด มันวิ่งเองนะ มันรู้ขึ้นมาอย่างนี้ ๆ ปริยัติท่านว่ายังงั้นเอามายืนยันกัน ๆ มันวิ่งประสานกัน นี่ละท่านสอนอย่างนั้นแล้วก็เต็มหัวใจ เรื่องมรรคผลนิพพานแม้กิเลสจะมีเต็มหัวใจก็ตามแต่หายสงสัย ว่ามรรคผลนิพพานในพุทธศาสนาของเราเต็มสมบูรณ์บริบูรณ์ทุกอย่าง

เป็นปัญหาอยู่แต่ผู้ปฏิบัติหรือไม่มากนักเพียงไรเท่านั้นเอง จึงได้ลงใจ นี้ละจึง ออกปฏิบัติ

ที่นี้ก็สรุปความลงเลย ออกปฏิบัติตามที่ท่านว่านี้ แล้วที่นี้ความรู้ความเห็นมันก็เป็นขึ้นในใจอย่างที่พูดนี้ละ เป็นขึ้น ๆ ความรู้ความเห็นเกิดขึ้นทั้งด้านธรรมะเครื่องสังหารกิเลสก็ปรากฏว่าทำลายกันไปเรื่อย ๆ คุณธรรมอันนี้ก็สูงขึ้นเรื่อย คล่องแคล่ว ว่องไว สติ ปัญญา ศรัทธา ความเพียร คล่องขึ้นโดยลำดับ นี่เครื่องปราบปรามกิเลสก็ค่อยอ่อนตัวลง ความรู้นี้ก็กระจ่างออก ๆ มันก็วิ่งใส่ปริยัติ ๆ ประสานกันอย่างนี้ตลอด นี่ที่ท่านพูดผิดไหมละ เวลาเกิดประโยชน์เกิดอย่างนี้แหละท่านว่า จากนั้นจึงว่า เอาเต็มเหนี่ยวเลย ธรรมะที่สอนไว้ด้วยสวากขาตธรรม เปิดโล่งหมดในหัวใจนี้ พุงเข้าถึงความจริงดังพระพุทธเจ้าพระสงฆ์สาวกทั้งหลายท่านรู้มา

เราไม่ได้วัตรรอย การดำเนินตามร่องรอยอันเดียวกัน จะไม่ถึงจุดหมายปลายทางแห่งเดียวกันจะไปไหน เช่น เราเดินจากบ้านตาดมาวัดป่าบ้านตาด ต่างคนต่างเดินมาขึ้นรถมาก็ตาม ผู้ช้าผู้เร็วมันก็มาถึงวัดป่าบ้านตาดจนได้ด้วยกันนั้นแหละ อันนี้ก็เหมือนกัน ผู้ช้าผู้เร็วก้าวเดินตามสายทางสวากขาตธรรม ที่จะไปจุดหมายปลายทางมันก็ก้าวเข้าถึง ช้าเร็วต่างกันเล็กน้อยเท่านั้น ก็เข้าถึง ๆ เวลาเปิดเข้ามานี้ สิ่งที่ไม่เคยรู้มันก็รู้ สิ่งไม่เคยเห็นมันก็เห็นขึ้นมากภายในจิตใจ เพราะอะไรมันถึงไม่เห็นแต่ก่อน กิเลสปิดเอาไว้ ปิดเอาไว้ไม่ให้เห็น สิ่งใดที่มีเต็มโลกเต็มสงสารมันก็ไม่รู้ไม่เห็น เพราะกิเลสปิดเอาไว้ ๆ เวลากิเลสค่อยเปิดออก ๆ ด้วยอำนาจธรรมชะล้าง ๆ ออกไปค่อยสว่างไสวออก ความรู้ความเห็นนี้กว้างขวางลึกซึ้งลงไปเป็นลำดับลำดับ สิ่งไม่เคยรู้เคยเห็นก็รู้จักเห็น

คือสิ่งเหล่านั้นมีมาแล้วตั้งกับตั้งก็ลึบจะว่าอะไร ไม่ใช่มีมาขณะที่จิตเปิดออกไปรู้กันนะ อันนั้นมีอยู่แล้ว เป็นแต่เพียงว่าจิตไม่เห็น เวลาถูกปิดบังด้วยกิเลสตัณหา ปิดบังอย่างนั้นเองปิดบังจิตใจ ปิดบังบาปบุญ นรกสวรรค์ พรหมโลก มีแต่กิเลสปิดบัง ให้ท่านทั้งหลายจำเอาไว้ละ พระพุทธเจ้าเปิดแล้วถึงได้นำสิ่งเหล่านี้มาแสดงให้พวกเราทั้งหลายฟัง ท่านเห็นแล้วมาเปิด ที่นี้เวลามันเปิดออกมา ๆ ก็อย่างนี้แหละ ออกมาจนจำหายสงสัย ดังที่เคยเรียนให้พี่น้องทั้งหลายทราบ นั้นละธรรมะที่ออกมาสอนพี่น้องทั้งหลาย เห็นโทษของกิเลสก็เห็นอย่างถึงใจ เห็นคุณค่าของธรรมก็ถึงใจเหมือนกัน นำออกมาสอนจึงไม่สงสัยว่าอันไหนจะผิดไป ไม่ว่าฝ่ายต่ำฝ่ายสูง บาป บุญ นรก สวรรค์ พรหมโลก นิพพาน ไม่สงสัย สอนด้วยความจริงใจทุกอย่าง

ฉะนั้น ขอให้พากันตั้งอกตั้งใจฟังด้วยความจริงใจทุกอย่างนะ ผู้พูดผู้เทศน์นี้ไม่ได้ปฏิบัติมาด้วยความเหลาะแหละ รู้ด้วยความเหลาะแหละ แล้วการเทศน์มาเทศน์ด้วยความเหลาะแหละเราไม่เป็น ปฏิบัติมาแทบเป็นแทบตายก็ได้บอกแล้ว รู้เห็นขนาดไหน

ก็พูดมาเป็นลำดับ จนกระทั่งหายสงสัยทุกสิ่งทุกอย่างแล้วในสามแดนโลกธาตุนี้ ไม่มีอะไรที่จะมาข้องหัวใจให้เป็นเสี้ยนเป็นหนามต่อจิตใจต่อไปอีกเลย หมัดโดยประการทั้งปวง มีแต่ธรรมเปิดโล่งออกตลอดเวลา นำธรรมที่เปิดโล่ง มาให้พี่น้องทั้งหลายได้ก้าวเดินตาม เพื่อความแคล้วคลาดปลอดภัยของตัวเองเป็นลำดับลำดับ ตามกำลังความสามารถที่จะเป็นไปได้ ให้พากันตั้งอกตั้งใจ

ต่างคนถ้ามีธรรมเข้าไปแทรกในจิตใจแล้วจะระลึกตัวรู้ตัวได้นะ ถ้าไม่มีธรรมแล้วใหญ่ขนาดไหนก็มีแต่กิเลสเสกสรรปั้นยอให้ลืมหืมตัว ๆ หลงตัวไปเรื่อย ๆ ที่จะให้รู้ตัวไม่มีแหละ เรื่องกิเลสจะทาสตัวโลกให้รู้ตัวไม่มี มีแต่ธรรมเท่านั้นทำให้สตัวโลกรู้ตัว เมื่อมีธรรมแล้วผู้เรียนมากเรียนน้อยชาติชั้นวรรณะใดก็ตาม อยู่ในจิตใจ จิตใจมีความรักใคร่ใฝ่ธรรม แล้วจิตใจก็มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา ๆ โดยลำดับลำดับ ก็รู้สึกและรู้เรื่องความรับผิดชอบตัวเอง ความรับผิดชอบตัวเองคือระวังตัวละชิ วันหนึ่ง ๆ มีการระมัดระวังตัวจนเป็นความเคยชิน นี้เรียกว่ามีธรรมประจำใจแล้ว ไปที่ไหนก็ไม่ค่อยเดือดร้อน ยิ่งเรามีธรรมในใจแล้ว ความรักใคร่ใฝ่ธรรมนี้ยิ่งหนักขึ้น จิตใจแต่ละคน ๆ จะอยู่กับบรรดากับธรรม สิ่งภายนอกจะค่อยจางไป ๆ เพราะอรรถธรรมนี้เป็นที่พึ่งที่ตายตัวตั้งแต่ขณะที่สัมผัสเข้าไป เป็นที่ตายใจ ๆ โดยลำดับ

สิ่งเหล่านั้นเราไม่ได้ตายใจกับมัน ได้เงินมาเป็นล้าน ๆ วันนี่ตีใจวันหน้าเสียใจเงินจมไปแล้วด้วยเหตุผลโลกอะไรก็ไม่รู้ แต่อรรถธรรมที่เข้ามาสู่ใจ ๆ ด้วยความพากเพียรของเรานั้นจมไปแล้วนี้ไม่ค่อยมีและไม่มี นอกจากลืมหืมตัวแล้วจะทำให้เสื่อมในทางความพากเพียรสนใจไปเสียนี้เสื่อมได้นะ ในขั้นเริ่มแรกเสื่อมได้อย่างนี้ และขั้นที่ไม่เสื่อมก็มีอีก แน่ะ เป็นขั้น ๆ ขึ้นไปของธรรม

ธรรมเมื่อได้ค่อยพยายามขึ้นไป ธรรมก็จะมีกำลังแก่กล้า เราก็จะมีหลักมีเกณฑ์ทั้งภายในใจก็มีที่ยึดที่เกาะคือธรรม ภายนอกก็มีวัตถุสิ่งของเงินทอง ไร่นาสาโท มีบริษัทบริวาร ยศถาบรรดาศักดิ์ เงินทองข้าวของเราก็มี เราก็อาศัยไปตามสภาพนี้เหมือนโลกทั่ว ๆ ไป ภายในเราก็มีจิตใจกับธรรมเป็นเครื่องเกี่ยวเกาะ ยึดพึ่งเป็นพึ่งตายกันได้ คนนั้นไม่เดือดร้อน ดังธรรมที่ท่านสอนว่า

อิธ นนฺทติ เปจฺจ นนฺทติ กตปฺปญฺญํ อุกฺกตฺตํ นนฺทติ

ปฺปญฺญํ เม กตฺนฺติ นนฺทติ กิยฺโย นนฺทติ สุกฺคิ คโต

ผู้ที่มีปกติทำคุณงามความดีเป็นประจำนิสัยแล้ว อยู่ในโลกนี้ก็ชุ่มเย็น ไปโลกหน้าก็ชุ่มเย็น เขาย่อมมีความชุ่มเย็นด้วยการคิดว่าคุณงามความดีเราได้ทำไว้แล้ว เขามีความชุ่มเย็นตลอดไป แล้วไปสู่สุคติย่อมมีความชุ่มเย็นยิ่งขึ้น นั้น

นี่ละพุทธภษิตพระพุทเจ้าแสดงเป็นอย่งนั้น แล้วตรงกันข้ามท่านก็มีอีก ๒ ภษิต คนทำชั่ว นี่ท่านยกเอาพระเทวทัตมานะ

สุกรานิ อสาธุนิ อตตโน อหิตานิ จ

ยัม เว หิตญจ สาธุนจ ตัม เว ปรมทุกกรัม.

จากนั้นก็

อิธ ตปฺปติ เปจฺจ ตปฺปติ ปาปการี อุกฺยตฺถ ตปฺปติ

ปาปัม เม กตฺนฺติ ตปฺปติ ภิชฺโย ตปฺปติ ทุคฺคตัม คโต.

เอาเรื่องพระเทวทัตออกมา เวลานั้นพระอนนทเข้ามาราบทูลว่า เวลานั้นพระเทวทัตได้แยกตัวจากพวกเราแล้วไปเป็นศาสดาองค์ใหม่ขึ้นมา เรียกว่า สังฆเภท ทำสงฆ์ให้แตกจากกันแล้ว พระเทวทัตได้ประกาศออกมาให้ข้าพระองค์ทราบเรียบร้อยแล้ว จึงได้มาทูลพระองค์ พระองค์ก็ทรงปลงธรรมสังเวช เอ้อ ขึ้นตรงนี้จะนะภษิต ท่านว่า เอ้อ สุกรานิ อสาธุนิ ขึ้นเลย กรรมทั้งหลายที่ไม่ดี ทั้งไม่เป็นประโยชน์แก่ตน ทำได้ง่าย กรรมใดแลที่เป็นประโยชน์แก่ตนด้วย ดีด้วย กรรมนั้นทำได้ยากอย่างยิ่ง นี่เป็นภษิตวรรคที่หนึ่ง

วรรคที่สอง อิธ ตปฺปติ เปจฺจ ตปฺปติ ปาปการี อุกฺยตฺถ ตปฺปติ กรรมชั่วเมื่อทำลงไปแล้วก็จะเกิดตั้งแต่ความเดือดร้อน อยู่ในโลกนี้ก็เดือดร้อน ไปโลกหน้าก็เดือดร้อน เขาข้อมเดือดร้อนในโลกทั้งสอง คือโลกนี้แลโลกหน้า ด้วยความรู้สึคนั้นมันเตือนเจ้าของว่า กรรมชั่วเราได้ทำไว้แล้ว ละจากโลกนี้แล้วไปสู่ทุกติก็ข้อมเดือดร้อนยิ่งขึ้น นี่เป็นภษิตที่พระพุทเจ้าทรงแสดงโดยถือพระเทวทัตเป็นต้นเหตุ นี่ละคนทำความดีอยู่ที่ไหนก็อบอุ่น อยู่ในโลกนี้ก็อบอุ่น ไปโลกหน้าก็อบอุ่น เพราะความดีได้ทำไว้แล้วในโลกทั้งสอง ที่นี้คนที่เกิดความเดือดร้อนก็เพราะทำความชั่วไว้แล้ว โลกนี้ก็ทำเต็มเหนี่ยว โลกหน้าก็มีแต่ความเสวยทุกข์เวทนา หากความดีไม่มีเลย ยิ่งมีความทุกข์ยิ่งขึ้น ท่านว่า

ให้เราจำเอาคำนี้ที่พระพุทเจ้าทรงแสดงไว้ แล้วเป็นพระสำคัญเสียด้วย พระเทวทัตมาแสดงเป็นคติตัวอย่าง กระทบวงพุทศาสนาไปหมดเลย แต่นี่พระเทวทัตของเราท่านรู้ตัวนะ พอถึงกาลเวลาแล้วก็มาทูลขอขมาพระพุทเจ้าโดยสิ้นเชิงว่าผิดร้อยเปอร์เซ็นต์ จะมาทูลขอให้พระพุทเจ้าทรงให้อภัยโทษ พระองค์ก็รับสั่ง เอ้อ มานี้ก็ไม่ได้พบเราแหละ จะมาถูกแผ่นดินสูบที่นั่น มาจะมาถูกแผ่นดินสูบที่หน้าพระเชตะวัน ยังเหลือแต่คางกรรไกร ก็เลยเอาคางกรรไกรทูลถวายพระพุทเจ้า บุษขาขอขมา พระองค์ก็ทรงยิ้มรับว่า เอ้อ เธอถึงจะตายในชาตินี้แล้ว เธอก็ข้อมรับกรรมของเธอที่ทำแล้วนั้น เต็มเม็ดเต็มหน่วย แต่เธอยังจะมีเงื่อนต่อในกาลต่อไปถึงคุณมหาศาล

คุณมหาศาลคืออะไร เธอพ้นจากนรกเพราะกรรมชั่วของเธอที่ทำไว้แล้วนี้ แล้วเธอจะได้เกิดต่อไปนั้นจะได้เป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งชื่อ อัญญิสาระ อัญญิสาระ กระจุก กระจุกเป็นแก่นสาร ชื่ออัญญิสาระพระปัจเจกพระพุทธเจ้า นั้นแหละสุดท้ายเธอก็เป็นธรรมทั้งแท่งเช่นเดียวกัน นี่พระเทวทัตท่านเห็นโทษของท่านนะ แล้วพวกเราได้เห็นโทษของเราหรือไม่ละ หรือวันนี้ได้ดุกกับแฟนยังไม่ถึงใจ ไปเตรียมท่ามาอีกวัน หลังฟาดมันใหม่อย่างนั้นเธอ นั้น มันเคียดแค้นแบบนั้นใช้ไม่ได้นะ ให้เห็นโทษนะ ต้องเห็นโทษแก้โทษ เจ้าของผิดตรงไหนให้แก้ตัวเอง ๆ แล้วจะดีขึ้นเรื่อย ๆ แม้พระเทวทัตจะตกนรกถึงชั้นมหาวะจี ยังสามารถขึ้นมาได้ไปเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้าได้โดยสมบูรณ์ การแก้ไขตัวเองเป็นอย่างนั้น ถ้าไม่แก้ยังจะจมไปอีกไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์

เราก็กินพยายามแก้ ตั้งแต่เป็นเด็กเป็นเล็ก เป็นหนุ่มเป็นสาว เป็นที่รื่นเริงบันเทิงไม่รู้เนื้อรู้ตัว ก็ให้พยายามรู้เนื้อรู้ตัว เมื่อธรรมแทรกเข้าไปในจิตใจของเราแล้วให้นำไปคิดพิจารณา แล้วก็เกิดผลแก่เราขึ้นไปจากการพลิกตัวให้เป็นคนดี จากความชั่วทั้งหลาย เราจะเป็นคนดีไปเรื่อย ๆ

นี่ละธรรมที่ได้มาสอนพี่น้องทั้งหลายมันได้เปิดกว้างออกแล้ว ไม่มีอะไรสงสัย การสอนโลกเราไม่ได้สอนด้วยความสงสัย ใครจะเชื่อไม่เชื่อเป็นเรื่องของเขาต่างหาก ความเชื่อในทางที่ถูกที่ดีเป็นคุณของเขา ความไม่เชื่อเป็นโทษของเขาเอง เราไม่ได้สร้างสิ่งเหล่านี้ เราก็กินได้ไปแบกหามเอาสิ่งดีสิ่งชั่วของเขา เราทำอะไรเราก็กินเป็นของเราไปเรื่อย ๆ กรรมของใครเป็นของเรา ใครจะว่าอะไรก็เป็นเรื่องของเขา เพราะฉะนั้นอย่าพากันเดือดร้อนในเรื่องราวทั้งหลาย ให้ดูตัวเองที่จะทำกรรมและชนเอาผลกรรมมาเผาตัวเองนี้สำคัญมากกว่าอื่น ใครจะดีจะชั่วขนาดไหนเราก็กินเป็นธรรมดาในฐานะมนุษย์ที่อยู่ร่วมกัน แต่อย่าถือเป็นข้อหนักแน่นยิ่งกว่าสังเกตดูตัวของเราในความเคลื่อนไหวไปทางดีทางชั่ว ให้สังเกตตัวนี้ดีกว่าไปสังเกตคนอื่น ให้จำอันนี้เป็นสำคัญมาก

หลวงตาที่ทำประโยชน์ให้โลกอยู่นี้ พระพุทธเจ้าท่านก็อยู่ในท่ามกลางแห่งความนิทานสรรเสริญ แล้วเราก็กินเท่ากับหนูตัวหนึ่ง จะเก่งกว่าศาสดาไปไหน ถึงจะไม่ถูกตำหนิติฉินินทา มันต้องถูกโดยดี เมื่อเป็นเช่นนั้นเราก็กินในอรรถธรรมพระพุทธเจ้าโดยไม่หวั่นไหวเหมือนกัน ใครจะว่าอะไร ๆ เราก็กินไม่เคยสนใจ การสร้างความเป็นความดีตลอดไป ต่อผู้ใดต่อโลกใดก็ตาม จะเป็นประโยชน์แก่โลก เทวบุตรเทวดา อินทร์พรหม จะเป็นทั่วถึงกันไปหมด การทำความดีนะ การทำความชั่วก็แบบเดียวกัน เป็นสมบัติของใครของเรา ใครจะตำหนิติเตียนถ้าไม่เกิดประโยชน์แล้ว โลกนี้ตำหนิเอาชมเอา ไม่ต้องสร้างต้องทำอะไร พอตำหนินี้สิ่งไม่ดีทั้งหลายขาดสะบั้นไปเลย พอชมปั๊บสิ่งที่ดีทั้งหลายเกิดขึ้นมาทันที ครองแต่ความสุขความเจริญตั้งแต่วันเกิด ตายก็ไม่มีความ

จะว่ายังไง คือเสียดายความสุขไม่ยอมตายมันก็ไม่ตาย เพราะเป่าฟู่ที่เดียวก็ไม่ตายใช้ไหม

แต่นี้มันไม่เป็นอย่างนั้นซิ มันเกิดมันตายได้ด้วยกัน ใครทำดีทำชั่ว ถึงกาลเวลา มันตายได้ด้วยกันนั่นแหละ แต่ตายดีตายชั่ว ตายมีหลักไม่มีหลัก ตายเลื่อนลอย ผิดกันตรงนี้ ให้เราพยายามพิจารณานะ เราได้สอนบรรดาพี่น้องทั้งหลายมา เราก็ไม่ค่อยได้คาดได้คิดถึงเรื่องอรรถเรื่องธรรมที่เป็นอยู่ในหัวใจนี้ มาสอนพี่น้องทั้งหลายอย่างไม่สะทกสะท้านเลย เราไม่มี ใครจะตำหนิติเตียนอะไรก็เท่ากับกองถึงขยะ พูตให้มันตรง คำว่ากองถึงขยะเป็นยังไง ธรรมเหนือกองถึงขยะขนาดไหน นั่นฟังซิ นั่นละธรรมที่ ศาสดาองค์เอกนามารื้อขนสัตว์ให้พ้นจากทุกข์ จากธรรมประเภทนั้น ไม่ใช่ถึงขยะนะ กิเลสมันพาใครไปสวรรค์นิพพานมีไหม โอ้ถึงขยะนั่น มันเต็มอยู่หัวใจทุกคน มีแต่พาเจ้าของให้จม ๆ ยังว่ามันดิบมันตื้ออยู่หรือ พิจารณาให้ตื่นะ เราไม่สะทกสะท้านแล้ว ใครจะมาตำหนิติเตียนเราไม่มี

การแนะนำสั่งสอนโลก เราไม่มีเรื่องของโลกเข้ามาแทรกในจิตของเรา แม้การพูดการจาที่ออกมาจะออกเหมือนโลกก็ตาม แต่เนื้อหาของธรรม เนื้ออรรถเนื้อธรรมนั้น ไม่ได้เหมือนโลก ธรรมเป็นธรรมล้วน ๆ การก้าวเดินควรหนักก็หนัก ควรเบา ๆ ไปตามแนวทางของธรรมก้าวเดิน ข้อเปรียบเทียบว่ายังไง อุปมาฉันใด อุปไมยฉันนั้น แม้ที่สุดหมามาเป็นข้อเปรียบเทียบได้ ก็ยกหมาเข้ามา คนเป็นข้อเปรียบเทียบได้ก็ยกเข้ามา โครตแซ่ของใครก็ตาม ของเขาของเรา เป็นข้อเปรียบเทียบได้หรือเป็นน้ำหนักได้ ที่จะทุ่มสิ่งที่เป็นภัยให้ขาดสะบั้นจมลงไปนั่นก็ยกมาทุ่มกัน นี่เป็นแถวของธรรม ท่านไม่ได้มีคำว่าพูดหยาบพูดโลน พูดดูต่ำกว่ากล่าว พูดสกปรกโสถมตามกิเลสมันป้องกันตัวของมัน ซึ่งมันเป็นตัวสกปรกที่สุด มันไม่ให้เข้าไปแตะต้องมัน มันกั้นเอาไว้ ๆ มันไม่ให้คำพูดเช่นนี้ขึ้นมา ว่าหยาบว่าโลน

คือตัวของมันหยาบโลนอยู่แล้ว มันถึงต้องปิดป้องไป ให้พูดแต่ไพเราะเพราะพริ้ง ดินะพ่ออิหนู เมื่อคืนนี้ไปที่บ้านละ ไปหาอีสาวนะ พ่ออิหนูยิ้มแย้มแจ่มใสดินะ วันพรุ่งนี้พ่ออิหนูให้ไปได้มาสัก ๑๐ คนนะ จะมีผู้หญิงคนไหนพูดอย่างนั้นเข้าใจไหม มีแต่ฟาดปากมันเลย มึงไปไหนขึ้นทันทีเลยเข้าใจไหม นี่ละคำว่ามึงนี่ภาษาของกิเลส เขายังต้องเอาน้ำหนักใส่กันใช้ไหม มึงไปไหนระวังมึงตายนะ นี่เข้าใจไหม ฟาดกิเลสต้องฟาดอย่างนั้น ตั้งแต่เรื่องโลกมันก็มีน้ำหนักใส่กัน แล้วเรื่องธรรมที่จะปราบกิเลสจะไม่มีน้ำหนักได้ยังไง ใช้ไหม มันก็ต้องกูมึงโคตรแซ่ใส่กัน แต่โคตรแซ่ของธรรม โคตรแซ่เพื่อเป็นทางก้าวเดินเพื่อเป็นน้ำหนักเข้าใจไหม แต่โคตรแซ่ของกิเลสที่ต่าทอกันนี้มันเอาพินเอาไฟใส่กัน ให้พากันจำเอานะ จำได้ไหมพวกนี้ ไปเจอพ่ออิหนูเข้า หลวงตาท่าน

สอนว่าวันพรุ่งนี้ให้ได้ ๑๐ คนนะ แล้ววันนี้แกลงเอา ๑๐ หรือจะเอา ๒๐ ละ ฉัน
อนุโมทนาสาธุการด้วย ฉันจะได้สบายหน่อย จะมีผู้หญิงคนไหนบ้างละ มีไหม มีแต่แอ้
ๆ ๗

นี่เราพูดเรื่องอรรถเรื่องธรรมให้ฟัง ให้ท่านทั้งหลายจำเอานะ เรื่องธรรมต้อง
เป็นภาษาธรรม จะเป็นอย่างไรไปไม่ได้ พูดเรื่องธรรมต้องเป็นธรรม สายเดินของธรรม
มีสูงมีต่ำ สูงก้าวเดินไปตามสูง ต่ำก้าวเดินไปตามต่ำ คดโค้งยังงี้ก็เดินไป ตรงแนวก็ไป
ตามตรงแนว ที่นี้สายของธรรมไปยังไง ควรหนัก ๆ ควรเบา ๆ ควรคดควรโค้งไปตาม
สายของธรรมก็ไป ตรงแนวไปตามสายของธรรมก็ไป นี่เรียกว่าธรรม ที่จะให้มีกิริยา
แบบโลกเขาคุยกันด้วยความเจ็บช้ำน้ำใจของธรรม เพราะคำหยาบโลนอย่างนี้ไม่มี
ความสกปรกอย่างนี้ไม่มีในธรรม ท่านพูดเป็นสายทางเดินเท่านั้น ให้ท่านทั้งหลายจำ
เอาไว้ละ เอาละวันนี้พูดเพียงเท่านี้

เมื่อวานนี้คุณนเรธาเขาเข้ามา คุณนเรธา (กิมกาย - หนองคาย) พาแม่บ้านมา
แล้วเอาผ้ามาถวายบังสกุล แล้วเอาทองมาถวาย ๑๐ บาท พร้อมกับเอาแก้อี้ห่วยมา
แบกแก้อี้ห่วยไปหาเรา ขอถวายแก้อี้ ฟาดเข้าป่านี้ ขึ้นทันทีเลย อยู่ เร็วมากนะ ปัวะ
ทันทีฟาดเข้าป่าปุ๊บเลย เอามาหาอะไร พระพุทธเจ้าตรัสรู้กับแก้อี้ห่วยเหอ ก็ขัดกัน
ละที่นี้ ไปใหญ่เลยนะ เหอ พระพุทธเจ้าตรัสรู้กับแก้อี้ห่วยเหอ ชัดเข้าไป ๆ จน
กระทั่ง อูจจาसन มหาสนา ๆ ตั้งแต่ที่นอนหมอนมุ้งที่ใหญ่ ยัดด้วยนุ่นและสำลี พระ
องค์ก็ไม่ให้นอน มันสบายมากเกินไป นี่ทำเพื่อกิเลสต่างหาก ไม่ได้ทำเพื่ออรรถเพื่อ
ธรรม เพื่ออรรถเพื่อธรรมพระพุทธเจ้าไม่ให้นอน แม้ที่นอนสูงที่ยัดด้วยนุ่นและสำลีมัน
จะนอนหลับครอก ๆ ตายเลยนะ พระองค์ปิดออกเพื่อธรรมว่าไง

อันนี้เอาแก้อี้ที่ไหนมา ฟาดเข้าป่านี้ยังอนุโลมนะ ถ้าใครเก่งให้เอามาวัดนี้ เรา
บอกอย่างนั้น มันจะหมดแล้วนะวัดนี้จะไม่เหลือแล้ว ไปที่ไหนมีแต่แก้อี้ มีแต่โซฟา
เพื่อร่างกาย เพื่อความสุขความสบาย การหลับการนอน การกินอยู่ปุวยของกิเลสทั้ง
นั้นของธรรมไม่มี นี่ละที่มันสลดสังเวชนะ เดียวนี้มันรูกล้าเข้ามามากต่อมากแล้ว มาก
จนเรากจะแตกแล้ว เราไม่เคยทำ มันก็เป็นมาอย่างนี้จะให้ว่ายังไง มันรูกล้าเข้ามา นี่
ละครแสดของกิเลสเห็นไหม คลื่นใหญ่ไหม มาทุกแบบทุกทางนะ คุณนเรธาที่เสียใหญ่
ที่จังหวัดหนองคายนั่นแหละ เห็นไหมมีเสียใหญ่เสียน้อยที่ไหน บอกปาเข้าป่าทันที
ธรรมเหนือโลก มาว่าอะไรแก้อี้ ธรรมเหนือโลกขนาดไหน เอามาเทียบกันปั๊บซิ เอาละ